

**LIETUVOS RESPUBLIKOS VYRIAUSYBĖS KANCELIARIJOS
VIEŠOJO VALDYMO GRUPĖ**

PAŽYMA

**DĖL LIETUVOS RESPUBLIKOS VYRIAUSYBĖS NUTARIMO „DĖL LIETUVOS
RESPUBLIKOS PILIETYBĖS ĮSTATYMO NR. XI-1196 2 STRAIPSNIO PAKEITIMO
ĮSTATYMO PROJEKTO NR. XIVP-430(2)“ PROJEKTO
(TOLIAU – PROJEKTAS)
(TAP-21-1091(5); TAIS NR. 21-27977(7))**

2021-11-04 Nr. NV-2757

Vilnius

1. Projekto rengėja. Vidaus reikalų ministerija.

2. Projekto tikslas. Pateikti Vyriausybės išvadą dėl Seimo narės D. Asanavičiūtės teikiamo Lietuvos Respublikos pilietybės įstatymo Nr. XI-1196 2 straipsnio pakeitimo įstatymo projekto Nr. XIVP-430(2) (toliau – Įstatymo projektas).

Įstatymo projektu siūloma papildyti Pilietybės įstatymo 2 straipsnį ir apibrėžti „asmens, iki 1940 m. birželio 15 d. turėjusio Lietuvos Respublikos pilietybę“ sąvoką, siekiant nustatyti aiškesnį teisinį reguliavimą, taikomą iki 1940 m. birželio 15 d. turėtos Lietuvos Respublikos pilietybės faktui nustatyti, atitinkamai mažinti įrodinėjimo našta asmenims, kurie kreipiasi dėl Lietuvos Respublikos pilietybės atkūrimo.

Siūloma nustatyti, kad „asmuo, iki 1940 m. birželio 15 d. turėjęs Lietuvos Respublikos pilietybę – asmuo, bet kuriuo metu iki 1940 m. birželio 15 d. turėjęs Lietuvos Respublikos pilietybę. Ši sąvoka neapima asmenų, kurie Lietuvos Respublikos pilietybės neteko atlikus Lietuvos Respublikos įstatymais numatytas privalomas procedūras ir šių asmenų atžvilgiu priimti Lietuvos Respublikos įstatymų numatyti sprendimai dėl Lietuvos Respublikos pilietybės netekimo.“

3. Dabartinė situacija. Lietuvos Respublikos Seimo valdyba 2021 m. liepos 1 d. sprendimu Nr. SV-S-140 paprašė Vyriausybės pateikti išvadą dėl Įstatymo projekto.

Šiuo metu Lietuvos Respublikos pilietybės įstatyme „asmens, iki 1940 m. birželio 15 d. turėjusio Lietuvos Respublikos pilietybę“ sąvoka nėra apibrėžta, tačiau pagal Pilietybės įstatymą teisę atkurti Lietuvos Respublikos pilietybę turi asmenys, iki 1940 m. birželio 15 d. turėję Lietuvos Respublikos pilietybę ir jų palikuonys. Įstatymo projektu siūloma apibrėžti sąvoką, pagal kurią teisę atkurti pilietybę turėtų asmuo, bet kuriuo metu iki 1940 m. birželio 15 d. turėjęs Lietuvos Respublikos pilietybę, galėtų būti sudarytos teisinės prielaidos neužtikrinti Lietuvos Respublikos pilietybės tęstinumo principo, kuriuo grindžiamas Lietuvos Respublikos pilietybės atkūrimas.

4. Projekto esmė. Siūloma iš esmės pritarti Įstatymo projekto tikslui aiškiau nustatyti iki 1940 m. birželio 15 d. turėtos Lietuvos Respublikos pilietybės faktui nustatyti taikomą teisinį reguliavimą, tačiau, sprendžiant dėl pasirinktos teisinio reguliavimo priemonės tinkamumo, atsižvelgti į šiuos aspektus:

- siūlomas teisinis reguliavimas neatitiktų Lietuvos vyriausiojo administracinio teismo ir Lietuvos Aukščiausiojo Teismo formuojamos praktikos ir išaiškinimų Lietuvos Respublikos pilietybės atkūrimo byloje;
- siūlomu teisiniu reguliavimu galėtų būti neužtikrinamas Lietuvos Respublikos ir jos pilietybės tęstinumas, kuriuo grindžiamas Pilietybės įstatyme įtvirtintas pilietybės atkūrimo institutas, jeigu Lietuvos Respublikos pilietybė būtų atkurama asmeniui, kuris pagal tarpukario Lietuvos teisės aktus galėjo būti ją praradęs iki 1940 m. birželio 15 d. dėl kitos valstybės pilietybės įgijimo ar ryšio su Lietuvos Respublikos gyvenimu nutrūkimo, ar tokio asmens palikuoniui;
- siūloma nauja sąvoka išplėstų grupę asmenų, galinčių kreiptis dėl Lietuvos pilietybės atkūrimo ir neatsisakyti turimos kitos valstybės pilietybės;

- Įstatymo projekte išskiriami asmenys, kurių atžvilgiu buvo priimti sprendimai dėl Lietuvos Respublikos pilietybės netekimo, tačiau Įstatymo projekto lydimuosiuose dokumentuose nėra paaiškinta, ar asmenų, kurių atžvilgiu tokie sprendimai nebuvo priimti vien dėl to, kad informacija apie įgytą kitos valstybės pilietybę to meto Lietuvos Respublikos institucijoms nebuvo žinoma, ar dėl kitų priežasčių, palikuonys galėtų pasinaudoti teise atkurti pilietybę. Taip pat nėra tikslų duomenų, ar valstybės archyvuose yra išlikę visi duomenys apie asmenų pilietybę iki 1940 m. birželio 15 d. ar apie jos netekimą (panaikinimą). Todėl vertintina, ar tikslas aiškiau sureguliuoti Lietuvos pilietybės turėjimo iki 1940 m. birželio 15 d. fakto nustatymą įstatymo projektu siūlomu teisiniu reguliavimu būtų pasiektas.

5. Derinimas. Projektas nustatyta tvarka derintas su Teisingumo ministerija ir Lietuvos Respublikos Prezidento kanceliarija. Patikslintas pagal Užsienio reikalų ministerijos pastabą ir papildomai su šiomis institucijomis derintas darbo tvarka.

Projektas svarstytas 2021 m. spalio 19 d. Tarpinstituciniame pasitarime.

Teikiamas Projektas patikslintas pagal Vyriausybės kanceliarijos Teisės grupės 2021 m. spalio 19 d. išvadoje Nr. NV-2567 pateiktas pastabas ir su ja suderintas darbo tvarka.

6. Atitikimas Vyriausybės programai. Projektas Vyriausybės programos nuostatų tiesiogiai neįgyvendina.

7. Dalykinio vertinimo išvada. Projektą siūlome teikti į Vyriausybės posėdžio A dalį.

Viešojo valdymo grupės patarėja

Asta Klapatauskienė